

14. ალტერნატივების განხილვა

შ.პ.ს. „შავი ზღვის ტერმინალი“ ფუნქციონირებს წლების განმავლობაში. ნათელი ნავთობპროდუქტების და აირკონდენსატის მიღება, დასაწყობება და გადატვირთვა ტანკერებში, ასევე ტანკერებიდან გადმოტვირთვა განხორციელდება დაპროექტებული ფუნქციონირებადი ტექნოლოგიური მოწყობილობით. ტექნოლოგიური პროცესი შერჩეულია საერთაშორისო სტანდარტების მოთხოვნების დონეზე მრავალი ვარიანტის განხილვის შედეგად. ტერიტორიულად რეზერვუარების მე-5 ტექნოლოგიური ჯგუფის განლაგება და ტექნიკური აღჭურვილობა თავის დროზე შესაბამისი სახელმწიფო ნებართვით აღიარებულია როგორც საიმედო და ეკოლოგიურად სუფთა. აქედან გამომდინარე სხვა ალტერნატიულ ადგილებზე მსჯელობა არაოპტიმალურია. თავად მოწყობილობის ტექნიკური მონაცემების და შერჩეული ტექნოლოგიური პროცესის თვისობრივი მაჩასიათებლები იძლევიან საშუალებას ემისიების რეალური შემცირების განხორციელებისა და სწორედ ამის გამოც ალტერნატიული ვარიანტების ძიება და წარმოდგენა გამორიცხულია.

მთავრობის მიერ, როგორც ზემოთ აღინიშნა მიღებული და ექსპლოატაციში გაშვებულია ყველა სარეზერვუარო პარკი. დღეისათვის №5 პარკის ხელახალი პროექტი ტექნოლოგიური მოწყობილობის და წარმადობის ცვლილებასთან არის დაკავშირებული. აქედან გამომდინარე აღნიშნული პარკის ტერმინალის სტრუქტურაში განთავსება თავის დროზე და ახლაც უალტერნატივოა.

15. სკოპინგის გადაწყვეტილების მიერ წარმოდგენილი მოსაზრებების და შენიშვნების შეფასება. არომატიკის მოსალოდნელი წარმოქმნის შესაძლებლობის არსებითი საკითხები

დადგენილების IV და V თავებში წარმოდგენილია პროექტში განსახილველ საკითხთა ნუსხა და ექსპლოატაციის ფაზაში მოსალოდნელი ნეგატიური ზემოქმედების წარმოქმნის ალბათობის ანალიზის წინადადებები.

აუცილებელია აღინიშნოს, რომ ოპტიმალური ღონისძიებების შემუშავების და ასეთი რისკების წარმოქმნის მიზეზშეეგობრივი კავშირების გამოკვლევა - დასაბუთება ერთად ასახავს გარემოს დაცვის და ბუნებრივი რესურსების რაციონალური გამოყენების მიზანდასახულობას.

ამის გარდა წინადადებებისა და რეკომენდაციების ჩამონათვალში აღნიშნული ჰაბიტატების, ფლორისა და ფაუნის, ისტორიული და სხვა დაცვის აღწერის და ანალიზის რეკომენდაციები სრულად და რეალურად წარმოადგენენ გარემოს დაცვის ყოველ მიმართულებას.

წარმოდგენილ წინადადებებისა და რეკომენდაციებთან დაკავშირებით აუცილებელია აღინიშნოს, რომ ეს საკითხები, არსებული გარემოს, მეტეოკლიმატური პირობების, გეოლოგიური სტრუქტურის, რელიეფის და ა.შ. აღწერილობებთან ერთად თანამიმდევრულად არის წარმოდგენილი და ცალ-ცალკე განხილული განსასჯელად წარმოდგენილ პროექტში მისი სტრუქტურის მოთხოვნათა ფარგლებში ისე, რომ საშუალებისამებრ არ არის უყურადღებოდ დატოვებული არც ერთი მნიშვნელოვანი საკითხი და პრობლემა. ეს საკითხები ასევეა წარმოდგენილი დღეისათვის ჯერ მოქმედ პროექტში.

დამტკიცებული „ნარჩენების მართვის გეგმის“ პროექტის მიხედვით ნარჩენების წარმოქმნის პროცესში მოსალოდნელი ზემოქმედების გარდა პროექტში აღწერილია მოსალოდნელი ნარჩენების წარმოქმნის და შესაბამისი მართვის მეთოდები ოპერირების პროცესში არსებული ნორმატიული მოთხოვნების შესაბამისად.

პროექტში წარმოდგენილია ადამიანების ჯანმრთელობაზე, სოციალურ-ეკონომიკურ სტრუქტურაზე და რაც განმსაზღვრელია, გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების რისკები. თითოეულ ამ საკითხზე ცალკე წარმოდგენილია კონკრეტული დახასიათებები და პოზიტიური გადაწყვეტების აღწერილობა.

აუცილებელია აღინიშნოს, რომ ობიექტის ფუნქციონირებამ დაასაქმა რაიონის მოსახლეობის მნიშვნელოვანი ნაწილი და შექმნა გარკვეული ეკონომიკური სტაბილურობა.

რაც შეეხება ჯანმრთელობის დაცვას, უსაფრთხოებას, გარემოზე ზემოქმედების მოსალოდნელ რისკებს და ა.შ. აღნიშნული საკითხების აღწერილობა და ანალიზი შესაბამისი ღონისძიებების აღწერით პროექტში წარმოდგენილია ცალკე თავებში.

დადგენილების IV და V თავებში წარმოდგენილი საკითხები წარმოდგენილია პროექტში იმ თანმიმდევრობით, რომლის მიხედვით სრულდება ასეთი სპეციფიური პროექტები.

16. არომატიკის მოსალოდნელი წარმოქმნის ალბათობის არსებითი მხარის განხილვა.

არომატიკის წარმოქმნასთან დაკავშირებით უპირველესად ყოვლისა აღსანიშნავია - გამოფრქვევის წყაროთა 90% განლაგებული 22-24 მ სიმაღლეზეა და დანარჩენი ზოგი 25 და 32 მ-ზე. თითოეული მათგანი აღჭურვილია „აქტიური“ და „პასიური“ სუნთქვის შემაკავებელი მოწყობილობებით, ხოლო ადვილად აორთქლებადები დამატებით პონტონებით და თხევადი აზოტის ფენით. ეს საშუალებები ამცირებენ გამონაფრქვევთა კონცენტრაციებს, ხოლო სიმაღლე იძლევა მაღალი განზავების კოეფიციენტს გაბნევისას.

აქედან გამომდინარე გაბნევის ანგარიშით და მათემატიკური მოდელირების შედეგად საცხოვრებელ ზონასთან მოღებული ნივთიერებათა კონცენტრაციები გაცილებით დაბალია ზ.დ.კ.-ზე რაც დასაბუთებულია არა მარტო ზ.დ.გ. პროექტის მონაცემებით, არამედ ემისიების ყოველკვარტალური თვითმონიტორინგის მონაცემებით გათვლილ და დადგენილ წერტილებში საცხოვრებელი ზონის საზღვარზე და მითუმეტეს საზღვრების შიგნით.

მე-3 საკონტროლო წერტილში, რომელიც დაცილებულია სამრეწველო მოედნის საზღვრებიდან 900 და ემისიების წყაროებიდან 1 კილომეტრით. მაგნე ნივთიერებათა გამონაფრქვევების კონცენტრაციები არ არსებობს როგორც ზ.დ.გ. პროექტის მათემატიკური მოდელირების ასევე სისტემური თვითმონიტორინგის მონაცემებით.

შ.პ.ს. „შავი ზღვის ტერმინალი“-ს და ასეთი კლასის ობიექტებზე ტექნოლოგიური მოწყობილობა მთლიანად - რეზერვუარები, მილგაყვანილობა, ტუმბოები და ა.შ. აღჭურვილია აბსოლუტური იზოლირების მრავალჯერადი საიმედოობის ტექნიკური უზრუნველყოფით, იმიტომ, რომ მინიმალური გაჟონვებიც კი რომლებმაც შეიძლება შექმნან აალების ან აფეთქების საფრთხე, გამორიცხულია. ნებისმიერი უმცირესი დეგერმეტიზაცია წარმოადგენს ტექნოლოგიური და ტექნიკური რეგლამენტის დანაშაულებრივ დარღვევას, რადგანაც ქმნის ავარიულ, აალების ან ფეთქებად სიტუაციას. აღნიშნული იშვიათად მოსალოდნელი შემთხვევების პრევენციის და ლიკვიდაციის ღონისძიებანი წარმოდგენილია პროექტის შესაბამის თავებში.

განსახილველად წარმოდგენილ საპროექტო დოკუმენტაციაში, როგორც ზემოთ აღინიშნა, გაბნევის ანგარიშის თანახმად მაგნე ნივთიერებათა გამონაფრქვევების კონცენტრაციები საცხოვრებელი ზონი საზღვარზე 100 მ დაცილებით სამრეწველო მოედნის საზღვრიდან ზ.დ.კ.-ზე ნაკლებია, ასევე არ არსებობს ნორმატიული 500მ მანძილზე მითუმეტეს 1კმ დაცილებით, საშუალო სკოლასთან რაიმე არომატიკის არსებობა, თუ არ არის ავარიული სიტუაცია ან რეგლამენტის უხეში დარღვევა, გამორიცხულია.

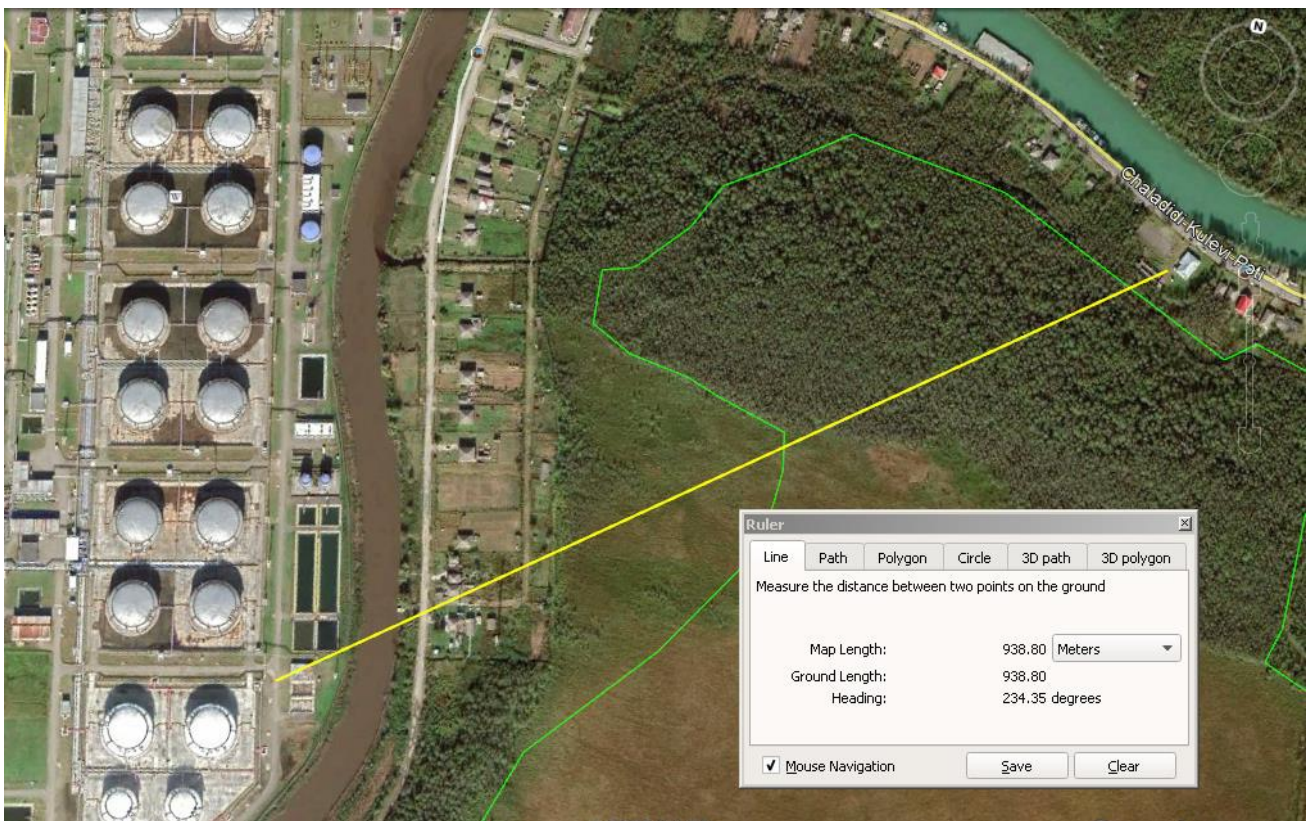
არომატიკის წარმოქმნის რაიმე რისკის გამორიცხვისათვის აღნიშნულის დამატებით საპულტო ოპერატიული კონტროლის პარალელურად მოწყობილობის გამართულობის ადგილობრივი შემოწმების პერიოდულობის ინტერვალი ერთი რიგით შემცირდება და ამრიგად გაიზრდება კონტროლის ინტენსივობა.

მიზანშეწონილია აღინიშნოს, რომ ტერმინალის უბნები, რომელშიც საწყობდება შემდგომი გადატვირთვის მიზნით ნათელი ნავთობპროდუქტები, მათ შორის მე-5 პარკის სასაწყობე მოცულობები, ვერ და არ იქნება რაიმე არომატიკის, (მითუმეტეს გოგირსწყალბადოვანის) გამოფრქვევის წყარო, რადგანაც ასეთს არ შეიცავენ. ეს ნათლად ჩანს ნივთიერებათა წარმოდგენილ სერტიფიკატებში, რომელთა თითოეული მონაცემის დარღვევა გამიწვევს პროდუქტის არმილებას.

გარდა ამისა აღნიშნული რეზერვუარები აღჭურვილია პონტონებით და თხევადი აზოტის ფენით, როგორც ზემოთ იყო აღნიშნული.

აქედან გამომდინარე განსახილველი სარეზერვუარო მოცულობების არომატიკაზე რაიმე მოსაზრება უმართებულოა.

საპროექტო უბნის დაცილება სკოლის ნაგებობამდე

ტერმინალის სამრეწველო მოედნის საზღვრიდან მანძილი სკოლის ნაგებობამდე

